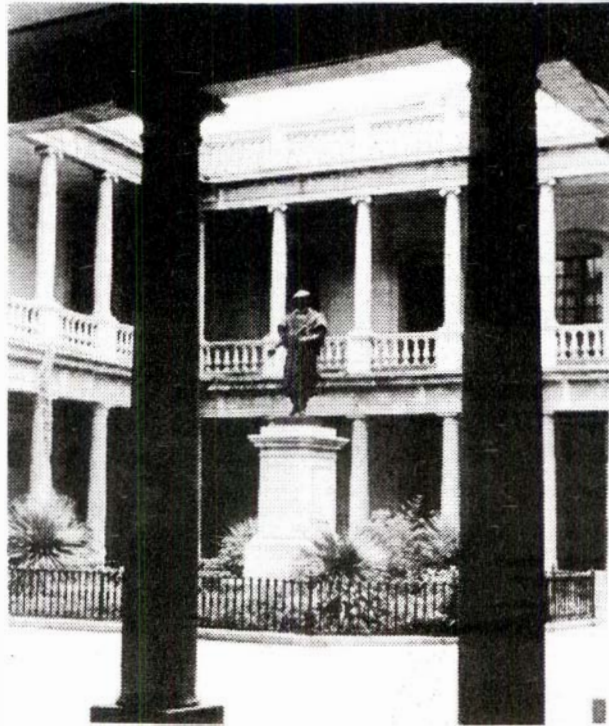

ENTREVISTA AMB:

RAMON LAPIEDRA

Ramon Lapedra, rector de la Universitat de València, ens parla a l'entrevista que va concedir a (ciència) dels temes que més el preocupen com a rector. D'una banda, recollim el seu parer sobre les temàtiques de docència, investigació i les relacions universitat-societat, i, de l'altra, la polèmica oberta sobre la utilització del valencià com a idioma docent.

(ciència): - Quines són les qüestions fonamentals que, en aquests moments, mereixen l'atenció més directa del rector de la Universitat de València

Ramon Lapedra: - N'hi ha moltes, de qüestions que preocupen la Universitat en aquests moments, i totes elles tenen la seva importància.

Un dels problemes el constitueix la massificació de l'alumnat, i la manca, en el nostre cas, de lloc físic per a acollir els estudiants. Aquest és un problema que està molt desigualment distribuït: són poques les facultats no massificades; la majoria ho estan i, algunes en particular, en un grau extraordinàriament lamentable. Això ens ha fet

acondiconar nous terrenys per a la construcció d'un nou campus, i en aquest objectiu estem esmerçant moltes energies.

Un segon problema és el de l'estabilitat del professorat no numerari, tant en el seu vessant sindical com acadèmic. Si això no es resol, el professorat no troba l'atmosfera adequada i consumeix moltes energies en tota una sèrie de reivindicacions la solució de les quals hauria d'haver estat ja endegada. Caldria que aquesta solució respongués, d'una banda, als drets d'aquests professors, i, de l'altra, mantingués, tot i resoldre aquesta qüestió, el nivell científic de la nostra institució.

(ciència): - La Universitat d'avui, és la Universitat que necessita la nostra societat?

Ramon Lapiedra: - En la mesura en què millori el nivell docent i investigador de la Universitat, els estudiants que n'ixquen estaran millor preparats. A banda d'això, és evident que ens trobem en un moment en què els nostres plans d'estudi són uns plans de llarga vida i no s'adapten sempre a les necessitats de l'entorn social.

La raó fonamental d'aquest desajustament és, sens dubte, que el funcionament vigent fins ara, el model, la reglamentació per a la validesa i renovació d'aquests plans d'estudi, ha estat un model molt inflexible, de manera que hauríem de tirar cap a models molt més flexibles, que permeten, per exemple, de fer aparèixer i desaparèixer ràpidament especialitats de les quals en un moment donat hi ha una demanda que després queda saturada. Amb el desplegament de la L.R.U. és possible d'obrir una porta gràcies a la qual, amb el concurs de les universitats i dels seus estatuts, es flexibilitzi aquesta organització.

I, això dit, després ve el dilema de si, amb aquests plans d'estudi o amb uns altres, millor o pitjor adaptats, la Universitat ha de formar especialistes, capacitats per a disciplines molt específiques, o ha d'oferir una formació molt genèrica. I jo pense que les dues coses. Òbviament, una persona que ix de la Universitat amb una formació general no està especialitzada en una disciplina concreta, però a lo millor això no és el problema. Per tant, la qüestió no és que ixquen de la Universitat gent amb una formació genèrica, sinó que, després, es tinga la manera d'articular les necessitats concretes de la societat envers aquesta gent que ix amb una formació general. I, si això s'aconsegueix, trobe molt bé que la Universitat doni una formació general, sempre que es complementi això amb la formació específica per a llocs de treball.

(ciència): - Com hauria de funcionar la Universitat quant als aspectes docent i investigador?

Ramon Lapiedra - Tothom està d'acord en una cosa: a la Universitat hem de fer docència i hem de fer investigació. Crec que hi ha poc control a la majoria de les nostres universitats pel que fa referència al rendiment alhora docent i investigador dels professors. En tot cas, jo diria que n'hi ha més, de control, respecte de la tasca investigadora, ja siga de manera directa o indirecta. Sovint aquest s'exerceix indirectament: consisteix únicament en què, quan algú ha de fer després unes oposicions o uns concursos, hi ha de presentar el seu "currículum vitae" investigador, i això, d'alguna manera, ja representa un control. Tinc la impressió que, com que no existeix un examen similar de la qualitat docent del professorat, s'hi està produint una certa distorsió. Els nostres professors no es preocupen tant de la docència com caldria, perquè esmercen moltes més energies en la investigació. Aquesta és una d'aquelles irregularitats que existeix i que és necessari corregir. I l'única manera d'esmenar-ho és que tots els professors tingam un control efectiu, que es podria articular de maneres molt diferents, tant de la nostra tasca docent com de la nostra tasca investigadora.

(ciència): - Quin és el tipus de recerca que caldria fer actualment a la Universitat, segons el vostre criteri?

Ramon Lapedra en dos moments de l'entrevista al rectorat de la Universitat de València.

Ramon Lapedra: - La investigació que cal fer és de dos tipus: ha de ser investigació fonamental; ha de ser investigació, digam, amb finalitats ja aplicades; i jo afegiria encara un tercer tipus: la investigació aplicadíssima.

Els temes d'investigació haurien de ser aquells que realment i objectivament estan plantejats per la marxa de la investigació a nivell internacional. Tota una altra cosa és el senyor que no fa investigació bàsica i figura que està fent una investigació, en un grau menor o major, aplicada. Aquí sí que ens podem trobar amb un perill, i és que se caiga en lo que hauria de ser pròpiament de la investigació aplicada, és a dir, aquells problemes que es generen ells mateixos i que en generen d'altres, en una dinàmica tancada. Cal fugir d'això. Hi ha tants problemes que un investigador es pot plantejar... Cal que es plantegi aquells que estan connectats amb les necessitats materials i culturals de la gent. En resum, no s'ha de caure en una dinàmica tancada perquè la investigació bàsica podria reduir-se a uns problemes sectorials.

Jo estaria disposat a assumir el cost, a nivell administratiu i organitzatiu, de canviar essencialment aquestes coses. Altrament, l'únic que cal fer és redistribuir-les millor.

(ciència): - Creieu que la política científica de l'estat espanyol, estructurada per mitjà del CSIC, és la manera més adient d'escometre la tasca investigadora?

Ramon Lapedra: - Les estadístiques demostren que el consell, el CSIC, realitza una part molt important de la investigació que es duu a terme a l'estat espanyol. Aquest organisme, doncs, existeix i funciona millor o pitjor. Borrar-ho del mapa i començar de bell nou pareix que no siga una postura massa raonable. Per tant, cal que el CSIC continuï amb la seva tasca. Jo el conec malament. Suposo que tindrà deficiències en el seu funcionament, com tenen les universitats. Més aviat, el problema seria de corregir aquestes deficiències, fruit del baix nivell d'investigació de la nostra societat i de la tradició que té al darrera. El que caldria és descentralitzar això, i fer-ho en un sentit molt concret: descentralitzar-ho en relació a les comunitats autònomes. Pense que hauria d'haver una política científica i d'investigació de la Generalitat de Catalunya, en el cas de Catalunya, i, dins aqueixa política, no s'hauria de sotraure a l'acció de la Generalitat una cosa tan important com és el CSIC.

I això és extensible al País Valencià, encara que ací el CSIC no tinga tanta entitat com allí.

(ciència): - Darrerament hi ha hagut el problema de l'allunyament del valencià de les aules de la Universitat. Per què és important i necessari que el valencià sigui emprat tant a nivell acadèmic com en tots els altres àmbits?

Ramon Lapedra - Una llengua no pot sobreviure si no està garantida en tots els seus registres. Si

únicament utilitzem el valencià quan estem dins de casa, evidentment tardarà deu o quinze o vint anys a desaparèixer pero totalment. Vull dir que el valencià, el català, pot ser utilitzat per a qualsevol ús social de qualsevol tipus, i ha de ser utilitzat per a tots aquests usos o registres; i, si no és aixina, la llengua no pot sobreviure.

Que això està renyit amb la universalitat? Anem a vore: què es vol dir amb això, que ho hauríem de fer en castellà? En moltes branques de la ciència, els articles que publica la gent tampoc no es fan en castellà, ni en alemany ni en res: es fan en anglès. Això vol dir que els francesos, els castellans o els alemanys, perquè publiquen articles de física teòrica en anglès, han renunciat a parlar de física entre ells, en castellà, en francès o en alemany? Evidentment que no. Són moments i registres d'ús diferent, i exactament el mateix ens passa en català. Jo he continuat des de sempre publicant les meves coses en anglès i, en canvi, les meves classes les he donades en català. Els meus seminaris, en aquest sentit, depenen de l'auditori: els he fet en català, en castellà, en francès i en anglès.

(ciència): - Quin tant per cent, actualment, quant a tesis i treballs que es publiquen a la Universitat de València, es fan en català?

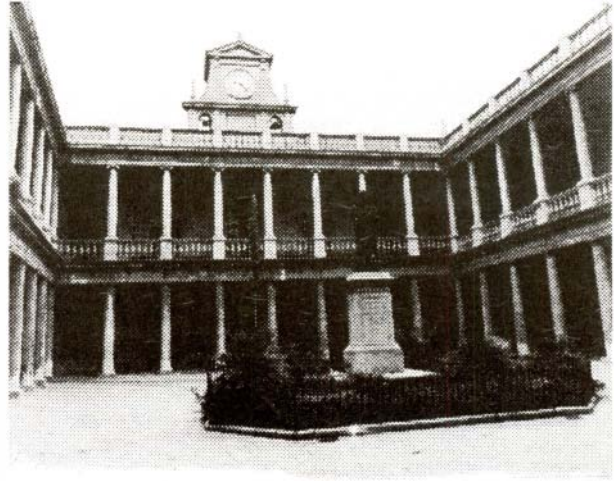
Ramon Lapiedra - Es fan molt poques publicacions en català i es donen molt poques classes en català. L'acord de Junta de Govern relatiu a l'ús, en l'ensenyament, del valencià, l'única cosa que volia fer era, més aviat, encoratjar els professors a que feren les seves classes en valencià, tot i saber que són molt pocs els qui ho fan i que són molt pocs els qui ho faran demà o l'any que ve. Aquesta és una qüestió que requereix temps.

Hi ha gent a la qual molesta que hi hagi una altra gent diferent a com ells són, i que vulga, sense cap agressivitat i amb tot respecte als altres, ser com ells són i mantindre la seva llengua, mantindre els seus costums i mantindre les seves tradicions. Pero no voldria jo que es tragués una conclusió que seria errònia, que no correspondria a la realitat. Hi ha una sèrie de símptomes a tenir en compte: eix acord de la Junta de Govern, el nombre de classes que es fan en valencià a la Universitat de València, les publicacions que es fan en valencià, i la paperassa administrativa que ix en valencià, que és mínima. Tot això, en gran mesura, continua fent-se, dissortadament, en castellà.

(ciència): - Tenint en compte tot el que comporta la situació idiomàtica actual, què en penseu, pel que fa referència a la plena recuperació del valencià o del català a la Universitat de València?

Ramon Lapiedra - El que jo acabo de dir és una radiografia que, per a coneixement dels lectors de la vostra revista, he volgut que fóra lo més realista possible, lo més adequada al que és la realitat. Això no té res a vore amb si un és optimista o pessimista.

(ciència): - Quines són les relacions que manteniu amb les altres universitats de l'estat espanyol, i a nivell internacional?

Aspecte del claustre de la Universitat de València.

Dos detalls de la façana principal del rectorat de la Universitat de València.

Ramon Lapiedra - Els contactes amb les altres universitats i institucionalment se fan a l'estat espanyol, en general, a través del Consell d'Universitats, i després hi ha contactes específics, quan, per exemple, grups d'investigadors col·laboren en una tasca comuna d'acord amb algun conveni, etc.

Tota una altra cosa són les relacions entre les tres universitats del País Valencià, que òbviament són més intenses, i que jo voldria que ho foren encara més, i que foren el màxim de coordinades i lo màxim de cordials.

Aquesta Universitat, sobretot, té també relacions bastant intenses amb la resta de les universitats del Principat de Catalunya i de les Illes Balears. Això dóna lloc a diverses reunions de rectors al voltant de problemàtiques concretes, convenis signats sobre edicions de manuals de català; i altres factors també ens uneixen d'una manera especial: la nostra preocupació per la Universitat de Prada, la nostra preocupació per la llengua comuna que tenim, etc.

Les relacions a nivell internacional es van intensificant. En aquest sentit, no disposem d'una política planificada, sinó que més aviat estem una mica supeditats al que donen de si les relacions que, d'una manera espontània, sorgeixen entre altres universitats i els nostres departaments. I de vegades això ho confirmem a través d'un conveni, de creacions de centres, o, senzillament, a través de facilitar la financiació d'ixes relacions.

Ramon Lapiedra i Civera, actual Rector de la Universitat de València, és catedràtic de Física Teòrica a l'esmentada Universitat des de l'any 1981. Es va doctorar en Física Teòrica per la Universitat de Barcelona (1974) i París (1969, "Doctorat d'Etat").

Es autor de nombroses publicacions en el camp de la Física Teòrica.

Fotos: X. Torramilans